

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯН В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДІ

Розвиток та активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процеси політичного управління призводить до формування якісно нових форм взаємодії між владних структур з громадянами, що дістали свій вияв у розвитку електронного урядування.

В електронному уряді відбувається перехід від моделі взаємодії держави та громадян, побудованої за принципом "людина зобов'язана державі" до іншої – заснованої на розумінні того, що держава слугує своїм громадянам, є для них "сервісною організацією". При цьому слід віднайти розумний баланс між максимально можливою кількістю нових послуг та ефективністю їх надання [Почепцов Г. Г. Інформаційна політика: [навч. посібник]. – 2-ге вид., стер. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. – К.:Знання, 2008. – 663 с.; с. 491].

У світовій практиці досліджень з державного управління традиційним є твердження про існування трьох секторів, що формують сучасне суспільство і між якими має бути налагоджена взаємодія:

- держава, що включає органи державної влади та органи місцевого самоврядування (органи влади), бюджетні установи та організації, засновані на законі чи в межах повноважень органів влади;
- бізнес, до якого належать система підприємств, господарських товариств та індивідуальних підприємств, які займаються діяльністю, пов'язаною з отриманням прибутку;
- громадянське суспільство, що включає такі інститути, як громадські організації та рухи, створені за власною ініціативою засновників, незалежно від волі органів влади чи посадових осіб, без мети одержання прибутку та його перерозподілу між членами організацій.

Громадяни, відповідно, представляють громадянське суспільство, а держава в свою чергу є інтегруючою системою. Таким чином для поступового формування нового типу взаємовідносин між ними в першу чергу існує необхідність визначення єдиних "правил гри".

Підхід "уряд – громадянам" (government to citizens або G2C) є ідеєю організації зворотнього зв'язку з громадянами через інфракомунікаційні технології, зокрема, мережу Інтернет. Ініціативи в секторі G2C призначені полегшувати взаємодію населення з органами державного управління, що становить головну мету електронного урядування.

У секторі G2C часто ставиться завдання розширення доступу до інформації, що виходить від державних органів, шляхом використання таких засобів поширення як веб-портали, веб-сайти або пункти відкритого доступу до комп'ютерної мережі. Деякі прихильники електронного уряду вважають, що одним із завдань при реалізації цих ініціатив по-

винно бути створення універсального порталу державних послуг, за допомогою якого громадяни зможуть здійснювати безліч дій, що особливо припускають контакти з декількома відомствами, і громадянам не доведеться вступати у взаємодію з кожним відомством окремо. Відповідно до цього підходу, на базі урядової організації створюється он-лайн ресурс, який дає змогу отримувати різноманітні послуг без очної присутності урядовця. Потенційний наслідок ініціатив у секторі G2C полягає в тому, що вони можуть полегшити взаємодію між громадянами і підвищити рівень участі громадян в управлінні шляхом розширення можливостей для подолання різних бар'єрів.

З введенням систем G2C громадяни зможуть набагато менше стояти в чергах за типовою інформацією, довідками і формами. Бюджет заощаджує при цьому значні ресурси на адміністрування типових процедур, а громадяни – час і свої гроші. Основною метою є створення таких умов, коли громадянам надаватиметься однаковий доступ до інформації та послуг всієї адміністративної структури держави, а муніципалітет буде відкритий цілодобово й без вихідних.

Особливу увагу при цьому приділено правовим аспектам цього питання. При цьому важливе значення має застосування цифрового підпису. Саме її використання й засобів криптозахисту дають реальну можливість здійснити автоматизоване опрацювання бланків, заповнених громадянами дистанційним чином. Одним із виходів із цієї ситуації науковці бачать використання банківських карток, у яких будуть інтегровані функції платежу й підпису. Розуміючи, що впровадження такої системи вимагатиме великих витрат, автори концепції пропонують підключити до цієї системи й інші міста, а також інтегрувати в неї і надання інших послуг, приміром, продаж квитків [Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / О. А. Баранов, І. Б. Жилияєв, М. С. Демкова, І. Г. Малюкова; за ред. І. Г. Малюкової. – К.: ТОВ "Поліграфі-Плюс", 2007. – 254 с].

Ця система є надзвичайно "дружною" до населення, вона створює точки контакту з урядовими установами і дозволяє налагодити взаємодію між державою та громадянами.

Розвиток відносин G2C дозволяє перейти на якісно новий рівень спілкування держави і громадян, поліпшити обслуговування громадян та дозволяє залучити до життя держави широкі верстви населення і, як наслідок, перейти до нових форм державного устрою, зокрема – електронної демократії.

Отже, в умовах глобалізації та розбудови інформаційного суспільства традиційні способи взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з громадянами та бізнесом стають недостатньо ефективними. Для створення нових, більш зручних методів доступу до інформації та послуг все частіше застосовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

**О. І. Ткач, д-р політ. наук, проф., КНУТШ,
В. Я. Мельник, канд. іст. наук, Київ
tio19@ukr.net**

РОЛЬ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Мовна політика Франції визначається політичним фактором як модель традиційного механізму відповідності інтересів громадян і влади. Наприклад, "Система органів управління виборчим процесом для загальнодержавних виборів: "бюро виборчих округів, які забезпечують підготовку виборів до нижньої палати парламенту, бюро виборчих колегій, які об'єднують виборців за мовними ознаками та етнічним походженням; відповідні бюро забезпечують вибори до верхньої палати парламенту (склад бюро: голова місцевого суду, в адміністративному центрі колегії, голова бюро, секретар, 4 члени та 4 заступники членів бюро, які призначаються на посади головою бюро) – бюро кантонів" [Грицяк Д. І. Державна мовна політика: основні чинники та завдання // Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук. праць. – 2011. – №51. – С. 71].

Історія мовної політики Франції охоплює: визначення державного або офіційного статусу мови Франції; етномовні конфлікти XIX–XX ст.; метрополії і колоніальні країни; конфлікти постколоніальної епохи; культурно-мовну диверсифікованість і етномовні конфлікти в постіндустріальному суспільстві; політико-економічні фактори зазначених процесів; інтегративні та дезінтегративні тенденції; спроби зближення народів за родинними ознакам методами мовної політики та лінгвістичного конструювання [Чудинов А. П. Политическая лингвистика: учеб. пособ. 2-е изд., испр. – М.: "Флинта", 2007г. – С. 59].

За цих умов значення набуває вивчення досвіду реалізації мовної політики Франції, країни, у якій виникло саме поняття мовної політики, у якій воно має найтривалішу історію, яка довго була зразком й прикладом для спадкування.

Водночас приклад Франції є наочною демонстрацією того, що ані цілеспрямовані зусилля влади, які здійснюються упродовж декількох століть, ані наявність розвиненої законодавчої бази не можуть гарантувати досягнення цілей мовної політики. Тому коректнішим стане розподіл мовної політики як системи суб'єктивних заходів, спрямованих на захист і поширення мови, й мовної ситуації як результату реалізації мовної політики за конкретних географічних, історичних, економічних, політичних, соціальних умов.

Саме тому мовне планування в ЄС декларує основні пріоритети мовної політики держав-учасниць цього об'єднання та специфічну ієрархію мов, які відіграють головну роль в інтеграції транснаціонального простору: "Дослідження Євробарометра "Європейці та мови" у 2006 р. засвідчує, що *lingua franca* для європейців може бути англійська мова. Вона